KENNIS DELEN TEGEN ARMOEDE

Verslag van 2016 - 2017

VSO

VISIE

VSO's visie is een wereld zonder armoede*.

MISSIE

We bestrijden armoede door het delen van kennis.

Met wie we ook samenwerken, organisaties of overheden, we doen dit altijd vanuit onze vier uitgangspunten:

- Door mondiaal te denken, kunnen we de wereld veranderen.
- Vooruitgang is alleen mogelijk door samenwerking.
- Mensen zijn de beste aanjagers van verandering.
- Kennis is het krachtigste instrument.

*VSO Nederland is onderdeel van het wereldwijde VSO-netwerk. In het jaarverslag van VSO Nederland wordt dit netwerk aangeduid als VSO.

INHOUDSOPGAVE

Welkom	03
Context en risico's	04
VSO-aanpak	06
Organisatie en management	16
Inkomsten en uitgaven	21
Toekomstvisie	26
Bedankt	27
Meer lezen en contact	28

WELKOM

we vatten het jaar voor u samen

Mooie resultaten dankzij de tomeloze inzet van veel mooie mensen.

De afgelopen twaalf maanden waren bijzonder. We zijn trots op onze resultaten, op het werk van onze vakdeskundigen en op de duizenden mensen in Afrika en Azië die zich hebben weten te ontworstelen aan de greep van armoede. In dit verslag leest u daar meer over.

Volgens Winston Churchill is 'to improve is to change, to be perfect is to change often'. Zo bezien gaat het steeds beter met VSO. Het afgelopen jaar is een jaar van een aantal grote veranderingen geweest. VSO heeft als wereldwijde organisatie een belangrijke koerswijziging ingezet en wil zich onderscheiden door een focus op programma's, een eenvoudiger organisatiestructuur en grotere wereldwijde effectiviteit. Hoewel de absolute aantallen vanuit Europa afnemen, blijft de inzet van internationale vakdeskundigen daarin essentieel.

De afgelopen jaren heeft VSO Nederland in relatieve zelfstandigheid geopereerd en voor dit boekjaar stonden vernieuwingsplannen voor internationale samenwerking en voor diversificatie van inkomsten in de begroting. Analyse van de veranderende omstandigheden en van ons resultaat heeft ons geleerd dat we meer impact kunnen hebben als we een integraal onderdeel van de VSO-programma's worden, dan primair als leverancier van vakdeskundigen. Inmiddels zijn we hierover in gesprek met VSO. Onze ambitie is om, binnen het internationale netwerk, onze kracht als leverancier van goede vakdeskundigen te combineren met een sterke propositie als fondsenwerver en bouwer van bedrijfscoalities. Zowel strategisch als wat betreft de leiding heeft VSO Nederland een nieuwe koers ingezet. In de zomer van 2016 trad Joris Eekhout na ruim 25 jaar terug als directeur. VSO is hem zeer dankbaar voor zijn inzet en we prijzen ons gelukkig dat hij bereid is zich voor VSO te blijven inzetten in de rol van major donorwerver. In oktober 2016 trad Pepijn van Dijk aan als nieuwe directeur, met als opdracht te zorgen voor aansluiting bij veranderende omstandigheden, zowel binnen VSO als in de wereld van internationale samenwerking.

Om ook op organisatorisch niveau klaar voor de toekomst te zijn, is besloten tot het instellen van een Raad van Toezicht met een directeur-bestuurder die de dagelijkse verantwoordelijkheid draagt voor de organisatie. Dit heeft in maart 2017 officieel zijn beslag gekregen: de Raad van Toezicht bestaat in eerste instantie uit de voormalige leden van het bestuur. Churchill had gelijk: ook bij VSO zal verandering een constante zijn. Succesvol veranderen kan echter alleen als de kern sterk is. We kunnen daarbij bouwen op onze missie en bewezen toegevoegde waarde: we vergroten de weerbaarheid van mensen door het uitwisselen van kennis.

Pepijn van Dijk, directeur-bestuurder VSO Nederland

Pieter Marres, voorzitter Raad van Toezicht VSO

CONTEXT & RISICO'S

en hoe we daarmee omgaan

De wereld is in beweging, met name zichtbaar op het gebied van klimaat, economie en migratie. Er ontstaat een grotere druk op de bestaanszekerheid in steeds meer regio's. Jonge opgeleide mensen komen moeilijker aan werk en grote groepen gaan op zoek naar een betere toekomst. Ook de politiek ontkomt er niet aan scherpere keuzes te maken.

VSO Nederland is onderdeel van deze veranderingen. We merken het in ons dagelijkse werk en vinden het belangrijk om voortdurend alert te zijn op kansen en op potentiële risico's. Ook omdat we onze missie realiseren met financiële middelen die anderen ons toevertrouwen. We houden onze risicoanalyse en beheersmaatregelen up-to-date. Hieronder noemen we drie punten die onze operatie het afgelopen boekjaar het meest hebben beïnvloed:

VERANDERING IN DE VRAAG NAAR KENNIS

Wereldwijd hebben steeds meer mensen een basisopleiding. Ook het aantal mensen met een hogeschool- of universitaire opleiding neemt toe. We zien dat lokaal en regionaal meer uitwisseling mogelijk is als gevolg van het toenemende opleidingsniveau. Een positieve constatering die van VSO flexibiliteit vraagt in het inrichten van haar projecten. De vraag naar internationale kennis wordt namelijk steeds specialistischer. We merken dat daarmee de vraag ook meer is gaan fluctueren. Dit betekent dat we onze organisatie zo flexibel mogelijk moeten inrichten. Zowel qua dienstenaanbod als qua menskracht. Afgelopen jaar hebben we pilots gedaan in landen waar VSO geen landenkantoor heeft. Dit om te beoordelen of en hoe we vakdeskundigen ook daar goed kunnen ondersteunen. Omdat deze projecten minder snel tot vraag naar vakdeskundigen leidden dan verwacht en VSO Nederland haar rol in het netwerk heroverweegt, zullen we de projecten als dusdanig niet voortzetten, wel hebben we waardevolle lessen geleerd.

'Extreme armoede is in de laatste twee decennia gehalveerd, maar de werkelijkheid is genuanceerder. Wat 'macro' rooskleurig lijkt, ziet er op microniveau vaak heel anders uit.

Armoede blijft een reëel en groot probleem. Het maakt afhankelijk, depressief en wordt vaak doorgegeven aan de volgende generatie.

Het is in ieders belang om armoede te bestrijden.'

Pepijn van Dijk

SAMENWERKING VSO-NETWERK

Na het afschaffen, in 2015, van het VSO Federatie-model tekende VSO Nederland in februari 2016 een nieuwe overeenkomst met VSO. Deze overeenkomst was vooral gericht op het werven van vakdeskundigen voor de internationale programma's. Door de verandering in de vraag naar kennis ontstaan er ook wijzigingen in de programma's van het VSO-netwerk. Deze transitie resulteert in langere financieringstrajecten en dit vergroot het risico voor de Nederlandse organisatie. Afgelopen jaar zijn we daarom het proces begonnen om onze toegevoegde waarde opnieuw te definiëren, met daarbij horend samenwerkingsmodel. We hebben daarvoor met VSO een analyse gemaakt hoe we gezamenlijk meer impact kunnen genereren. Daaruit is voortgekomen dat VSO Nederland het beste tot haar recht komt als integraal onderdeel van het wereldwijde VSO-netwerk. Beide organisaties werken reeds programmatisch op basis van dezelfde missie. Komend boekjaar zal deze samenwerking verder vorm gaan krijgen.

CONTINUÏTEIT INKOMSTEN

VSO Nederland ontvangt 80% van haar inkomsten van particuliere donateurs en is al jaren succesvol in huis-aan-huis- en straatwerving. Het beperkte aantal leveranciers hierin maakt ons ook kwetsbaar, dus investeren we in diversificatie van fondsenwerving. Dit jaar ondervonden we hoe gevoelig we zijn voor ontwikkelingen bij leveranciers. Omdat andere fondsenwervingskanalen nog niet zo succesvol zijn als straatwerving, kozen we voor het inzetten van een extra bureau. We werven zo zorgvuldig mogelijk donateurs via straatwerving, maar sommige donateurs komen terug op hun besluit om te doneren. Dat percentage is bij ons gelijk of lager dan bij andere goede doelen. Maar niet laag genoeg. Om donateurs te behouden, investeren we extra in communicatie op maat en relatiebeheer. Verdere diversificatie van onze inkomstenbronnen is een belangrijk streven. In onze toekomstvisie kunt u lezen waarop we de komende tijd zullen inzetten om continuïteit te waarborgen.

De quote van Pepijn is afkomstig uit zijn blog 'armoede en globalisering'
Lees hier de gehele blog.

'Niet alleen mijn werkomstandigheden zijn drastisch verbeterd, mijn leven is compleet veranderd. Ik werk dicht bij huis en woon gelukkig weer bij mijn familie. Met mijn salaris kan ik voldoende eten en kleding voor het gezin kopen. Zelfs sparen voor de toekomst is nu mogelijk. Ik leg zoveel mogelijk geld opzij voor de opleiding en de bruiloft van mijn dochter.' Sujina Begum (26) werkt in een kleinschalig atelier gesteund door VSO. Afgelopen jaar zorgde Vakdeskundige Lars van Dooremalen voor verdere verbetering van de milieu-omstandigheden.

VSO-AANPAK

mensen verbinden om kennis te delen

Vakdeskundigen en plaatselijke professionals werken nauw samen als collega's. Wat hen verbindt, zijn hun toegewijde samenwerking en hun gedeelde ambitie om de lokale gemeenschap vooruit te helpen. Dit vormt de toegevoegde waarde van VSO en leidt steevast tot nieuwe inzichten.

VSO gelooft in een wereld zonder armoede en brengt daarvoor mensen samen om kennis, ervaring en vakmanschap te delen. Met vele Nederlanders zetten we ons hier sinds 1989 met hart en ziel voor in. We hebben veel verbetering gezien, maar zien ook dat armoede hardnekkig is. Oók in landen waar de economie aantrekt, is er een grote groep van de samenleving die achterblijft. Wij zien kennis en vaardigheden als de sleutel in het bestrijden van armoede. Want wat je weet en wat je kunt, draag je je leven lang met je mee.

MENSEN VERBINDEN OM KENNIS TE DELEN

VSO verbindt wereldwijd mensen om samen oplossingen te bedenken en uit te voeren. Hoe directer, vraaggerichter en gelijkwaardiger VSO-vakdeskundigen samenwerken met plaatselijke collega's, hoe beter de kennis daar beklijft. Deze basis van gelijkwaardigheid wordt ook gereflecteerd in het feit dat de uitgezonden experts een lokaal salaris krijgen, voor Nederlandse begrippen een vrijwilligersvergoeding. Er wordt altijd op basis van de vraag gekeken welke kennis nodig is. Bij voorkeur organiseren we het lokaal of regionaal. Maar we zien ook dat het samenbrengen van mensen van verschillende culturen de impact versterkt. Het werkt vaak inspirerend voor mensen om buiten hun eigen cultuur over onderwerpen te praten.

GEFOCUST VOOR MEER IMPACT

VSO richt zich op onderwijs, gezondheid en bestaanszekerheid, omdat deze terreinen cruciaal zijn in de bestrijding van armoede. Voor maximaal effect kiezen we binnen deze terreinen een aantal focusgebieden. Centraal daarin staat een aanpak waarbij het samenbrengen van expertise duidelijke meerwaarde heeft. Binnen alle focusgebieden is aandacht voor gelijke kansen voor iedereen, want dezelfde kansen voor mannen en vrouwen en onderwijs voor kinderen met een handicap zijn belangrijke onderwerpen voor VSO. Maar zeker zo belangrijk vinden we toegang tot (overheids)diensten en het ontwikkelen van beleid in samenwerking met de mensen die het betreft. Want wie je ook bent, je

'THEORY OF CHANGE'

VSO verbindt wereldwijd toegewijde mensen om samen oplossingen te bedenken en uit te voeren.

Gefocust op onderwijs, gezondheid en bestaanszekerheid, omdat deze terreinen cruciaal zijn in de bestrijding van armoede.

Centraal staat een aanpak waarbij het samenbrengen van expertise duidelijke meerwaarde heeft. Zo bouwen we menselijk kapitaal op en brengen we blijvende verandering tot stand. Voor individuen, organisaties en gemeenschappen.

krijgt niet dezelfde kansen als je niet van dezelfde diensten gebruik kunt maken. Voorheen was dit een apart focusgebied ‘participatie & beleid’, maar VSO vindt het zo belangrijk dat we het afgelopen jaar de overstap maakten naar het integreren binnen alle focusgebieden.

IN SAMENWERKING MET HET BEDRIJFSLEVEN

Met bedrijven die zelf in ontwikkelingslanden actief zijn, creëren we kansen voor lokale, in armoede levende mensen. Door hen op te leiden, werkervaringsplekken te bieden en door ervoor te zorgen dat inkoop zo veel mogelijk wordt gedaan bij het lokale MKB. Met bedrijven waarmee we expertise en maatschappelijke verantwoordelijkheid delen, ondersteunen we lokale gemeenschapsprojecten met bedrijfsmatige kennis. In het afgelopen jaar hebben we pilots ondernomen met nieuwe vormen van samenwerking. We koppelden ze direct aan het lokale MKB (social enterprises) en we zetten vakdeskundigen in voor capaciteitsopbouw in de projecten van andere ontwikkelingsorganisaties. De komende jaren zullen we deze vormen van samenwerking verder intensiveren.

MET BREDE FINANCIËLE STEUN

Het werk van VSO Nederland wordt mede mogelijk gemaakt door onze achterban. Bedrijven, fondsen en ruim 37.000 particuliere donateurs steunen onze missie financieel. Meestal zijn dit meerjarige samenwerkingen. Ook onze donateurs zijn trouw. Bijna 40% is al langer dan vijf jaar donateur, 16% zelfs langer dan tien jaar. Steeds vaker leggen donateurs hun steun vast in een ‘periodiek schenken’-overeenkomst. Hiermee bieden ze VSO Nederland continuïteit en de mogelijkheid langlopende projecten beter te plannen. We zijn erg dankbaar voor hun vertrouwen, een essentiële bijdrage aan ons werk.

Afgelopen jaar voerden we samen met vakdeskundigen Vera Boon en Gerieke Zandberg campagne voor beter onderwijs en betere zorg voor moeders en baby’s. (opbrengst € 178.380). Aan de Himalaya Challenge in Nepal deden 21 deelnemers mee en zij zamelden meer dan € 148.000 in voor het Sisters for Sisters-project. Omdat dit veel meer was dan de aanvraag van Sisters for Sisters, konden we een vergelijkbaar project in Tanzania steunen met € 47.500.

‘Randstad hecht veel belang aan het partnerschap met VSO. Een VSO-uitzending biedt onze medewerkers de kans om hun kennis te delen met mensen elders in de wereld terwijl ze een schat aan ervaring en nieuwe inzichten mee terugnemen. Het geeft daarnaast veel voldoening dat wij onze expertise kunnen inzetten ter verbetering van het recruitmentproces van VSO, zodat zij nog meer vakdeskundigen kunnen plaatsen.’

Jacques van den Broek
CEO Randstad Holding nv

Een prachtige reis met een fantastisch resultaat! Lees hier meer over de Himalaya Challenge.

FOCUS OP ONDERWIJS

kindvriendelijk | talentontwikkeling door technologie

‘De kleuter-leerkrachten hebben al mooie dingen bereikt dankzij de trainingen en coaching en brengen al veel in praktijk. Kringactiviteiten bijvoorbeeld, en ze gebruiken meer zelfgemaakt leer- en spelmateriaal. Er ligt meer focus op leren door te doen in plaats van luisteren.’

Dirkje Visser
VSO-vakdeskundige in Rwanda

Hoe meer mensen goed opgeleid zijn, hoe beter dat is voor de volksgezondheid, de economie en de politieke stabiliteit. Daarom heeft VSO zich altijd ingezet voor beter onderwijs. In de begintijd van VSO stonden vakdeskundigen voor de klas, maar door de jaren heen kwam de nadruk steeds meer te liggen op training van toekomstige leraren en onderwijsmanagers. Vaak in nauwe samenwerking met overheden. We focussen ons daarbij op twee gebieden waar we veel ervaring in hebben en die tot blijvende resultaten leiden.

KINDVRIENDELIJK ONDERWIJS

Al decennia werken we aan betere scholing van toekomstige onderwijzers. Kindvriendelijk onderwijs voor alle kinderen, ook de meest kwetsbare, is daarbij een belangrijke focus in de projecten van VSO. Recent zijn we ook begonnen met voorschools onderwijs, omdat hier veel winst te behalen is voor kinderen. Bijvoorbeeld in Rwanda, waar het ministerie van Onderwijs deze overtuiging deelt en sinds drie jaar voorschools onderwijs in de pabo heeft opgenomen. Vakdeskundigen helpen bij het opzetten van modelscholen en geven praktijklessen.

TALENTONTWIKKELING VIA TECHNOLOGIE

Vaak blijkt goed onderwijs nog een hele uitdaging, bijvoorbeeld door gebrek aan materiaal, leerkrachten en kennis van bruikbare lesmethodes. VSO-vakdeskundigen helpen scholen om die uitdaging met ICT het hoofd te bieden. Want technologische tools blijken bij uitstek geschikt voor beter onderwijs. Vanaf 2015 werkt VSO samen met Onebillion (app-ontwikkelaar voor onderwijs) in het ‘Unlocking talent’-project in Malawi. We begonnen op vijf scholen, maar inmiddels doen er al 30.000 leerlingen mee. VSO-vakdeskundigen geven training over de technische en educatieve functies van tablets. Het wordt steeds duidelijker zichtbaar dat het gebruik van tablets het onderwijs in Malawi verbetert. Scholen die al langer tabletonderwijs aanbieden, hebben lagere absentiecijfers en meer aanmeldingen van nieuwe leerlingen. Op den duur moet tabletonderwijs in Malawi de standaard worden, ook voor kinderen met een beperking die nu noodgedwongen thuisblijven of op school niet kunnen meekomen.

Nederlandse vakdeskundigen worden gewaardeerd door hun lokale collega’s. Ook dit jaar maakten 29 vakdeskundigen zich via VSO Nederland hard voor beter onderwijs. Zij werkten in Cambodja, Ethiopië, Malawi, Rwanda en Tanzania. Ze werkten samen met districtskantoren aan planning en managementsystemen, het leren geven van trainingen en het concreet maken van overheidsbeleid. Met ministeries werkten ze aan interactiever voorschools onderwijs en beter taalonderwijs. En met beroepsopleidingen werkten ze aan beter praktijkonderwijs.

De laatste jaren zien we een groeiende behoefte om onderwijs beter te laten aansluiten op het dagelijkse leven. Dat zien we in het basisonderwijs, maar zeker ook in het beroepsonderwijs.

KERNCIJFERS ONDERWIJS WERELDWIJDE VSO-NETWERK:

Jan Rensink is een van de VSO-vakdeskundigen die zich inzet voor het verbeteren van schoolmanagement. Lees wat hem beweegt.

VSO werkt in Cambodja sinds 1992 mee aan het verbeteren van het onderwijs. Ook hier zien we verandering in de vraag naar kennis, juist omdat VSO-vakdeskundigen al zo lang verbeteringen tot stand hebben gebracht.

NIEUWE HBO-OPLEIDING

De laatste vier jaar werkten we steeds meer aan het verbeteren van onderwijsmanagement door praktische plannen te maken met provinciale overheden die voor scholen ook echt uitvoerbaar zijn. Schoolhoofden worden door VSO'ers begeleid en getraind. Sinds begin 2016 werkt Wim Voskuilen in opdracht van het ministerie aan het uitbreiden van de huidige tweejarige vakopleiding basisonderwijs naar een vierjarige opleiding op hbo-niveau. Dit in samenwerking met Unicef en met financiële steun van SAS. Op basis van onderzoek over hoe onderwijzers worden opgeleid, hebben Wim en zijn collega Bunakar drie varianten voor nieuwe opleidingen ontwikkeld. Tijdens een congres onder leiding van de minister van Onderwijs begeleidden ze diverse leiders uit de onderwijssector in het maken van een keuze. De minister van Onderwijs, dr. Hang Chuon Naron, bedankt hen hiervoor in een persoonlijke brief aan VSO: 'Tijdens de tweedaagse bijeenkomst werd een van de drie varianten gekozen om verder uit te werken tot een kwalitatieve opleiding die de onderwijsmogelijkheden voor Cambodjaanse kinderen sterk verbetert. Het bereiken van deze mijlpaal komt grotendeels door de inzet van Wim en Bunakar en is een erkenning van VSO's toewijding aan het nationale onderwijsbeleid in Cambodja, zodat alle kinderen goed onderwijs zullen krijgen. Mooi werk!' Eind maart 2017 werd het definitieve curriculum framework (lesplan-ontwerp) afgerond en bij het verschijnen van dit jaarverslag is dit grotendeels uitgewerkt in lesmaterialen. De nieuwe hbo-opleiding start in november 2018. VSO-vakdeskundigen blijven de komende jaren nog nauw samenwerken met Cambodjaanse onderwijsprofessionals aan praktische en duurzame verbeteringen.

FOCUS OP GEZONDHEID

moeder- en kindzorg | weerbaarheid jongeren

‘VSO-vakdeskundigen hebben laten zien dat het mogelijk is met weinig geld grote verandering tot stand te brengen. Samen met hen transformeren we ons ziekenhuis. Hun inzet heeft de babysterfte met 50% gereduceerd in de afgelopen vier jaar.’

Medisch directeur Hosanna ziekenhuis Ethiopië

Een slechte toegang tot gezondheidszorg is een belangrijke oorzaak van een leven in armoede. VSO-projecten en -vakdeskundigen werken nauw samen met zorgmedewerkers, overheden en gemeenschappen om, toegang tot goede, zorg te verbeteren. Door de jaren heen heeft VSO veel ervaring opgedaan in algemene en specialistische ziekenhuiszorg en de volksgezondheid. We zagen dat we op een tweetal gebieden veel impact kunnen genereren.

MOEDER- EN KINDZORG

In ontwikkelingslanden krijgen zwangere vrouwen en hun baby’s in minder dan de helft van de gevallen professionele medische begeleiding. Het verbeteren van de zorg is voor deze kwetsbare groepen direct levensreddend, zodat VSO hier veel impact kan genereren. Door training op de werkvloer boeken we snel vooruitgang. Veelal neemt het aantal sterfgevallen binnen een paar weken al flink af. Belangrijke spin-off is dat andere afdelingen of ziekenhuizen ook deze successen willen boeken. Ze nemen werkwijze en protocollen over en er ontstaat uitwisseling. VSO werkt in diverse landen, waaronder Ethiopië. In dit land startte VSO-vakdeskundige Tienke Vermeiden een maternity waiting home bij het Butajira Ziekenhuis. Zwangere vrouwen kunnen in dit wachthuis terecht voordat ze zijn uitgerekend. Als de bevalling begint, is de zorg dichtbij. Kern van het succes is het betrekken van de dorpen bij de service van het ziekenhuis. Ook in andere regio’s is deze aanpak inmiddels toegepast.

JONGEREN, SEKSUALITEIT EN WEERBAARHEID

Jongeren vertonen relatief vaak risicovol gedrag, ook seksueel. De gevolgen van dit gedrag kunnen hun toekomst sterk beïnvloeden. VSO-vakdeskundigen werken mee aan het weerbaar maken van jongeren, vooral vrouwen. We combineren dit focusgebied meestal met projecten die zich richten op bestaanszekerheid. Omdat deze onderwerpen nauw samenhangen, maar ook omdat het onderwerpen zijn die makkelijker bespreekbaar worden in een bredere context. Zeker omdat bij jonge vrouwen vaak de naaste familie grote invloed heeft op hun leven en gezondheid. In Bangladesh begon VSO drie jaar geleden samen met de GSRD-foundation een pilot gericht op betere bestaanszekerheid voor jongeren en specifiek jonge vrouwen. Doordat jonge vrouwen inkomen verdienen, verbetert hun positie binnen de familie, en daarmee ook veelal hun invloed op hun eigen gezondheid. Afgelopen boekjaar kreeg deze pilot een vervolg, waarbij we kozen voor nauwere samenwerking met jeugdclubs.

Dertien vakdeskundigen werkten afgelopen jaar in ziekenhuizen in Oeganda, Tanzania, Papoea-Nieuw-Guinea en Ethiopië, omdat ze specialistische medische kennis koppelen aan een praktische aanpak. Altijd in nauwe samenwerking met de overheid, zodat hun geleerde lessen gedeeld worden met zo veel mogelijk ziekenhuizen. Zeven vakdeskundigen zetten zich in voor weerbaarheid en gezondheid bij jongeren, vooral vrouwen.

KERNCIJFERS GEZONDHEID WERELDWIJDE VSO-NETWERK :

Hilbert-Jan Rosier werkt als biomedisch-ingenieur in Ethiopië. Lees hoe zijn praktische aanpak impact heeft.

In het 'Regional Referral Hospital' in Gulu, Noord-Oeganda, en zeven gezondheidscentra rondom Gulu werken VSO-vakdeskundigen mee aan het verbeteren van de moeder- en kindzorg. Lokale, zoals Deborah Nangoma (L), en internationale, zoals Gerieke Zandberg (R)

KENNIS DELEN, REDT BABY'S

Deborah Nangoma werkt via VSO in Moroto, Noord-west-Oeganda. 'De situatie in Noord-Oeganda is verbeterd, maar veel mensen zijn bang om naar voormalige conflictgebieden te gaan. Ook is het lastig om opgeleide lokale verzorgers te motiveren in de afgelegen gebieden aan het werk te gaan. Ze worden niet altijd op tijd betaald. Door inzet van Oegandese vrijwilligers, zoals ik, raakt het lokale personeel gemotiveerd. Vrijwilligers sturen is soms beter dan geld geven: wij helpen vanuit ons hart.' Verloskundige en verpleegkundige Sandra Adong (Gulu) onderschrijft dit belang. 'Een baby reanimeren? Ik had geen idee hoe dit moest. Gerieke's voorganger VSO-arts Aisling heeft mij dit geleerd. Dokter Aisling heeft haar werk overgedragen en gelukkig is VSO-kinderverpleegkundige Gerieke hier nu om zoveel mogelijk collega's te trainen. Ik vind het fijn om met haar te werken, Gerieke is erg gepassioneerd en vakkundig en ze leert ons veel. Ook helpt Gerieke bij het opstellen van duidelijke protocollen en procedures. Daardoor is er meer structuur op de afdeling en kunnen we veel efficiënter werken.' Samen met het ziekenhuis en het District Health Office ontwikkelde VSO deze samenwerking gericht op training tijdens het werk, coaching en supervisie. Er werd gekozen voor de neonatale intensive care, omdat levens van pasgeboren kindjes extra kwetsbaar zijn. De praktische vaardigheden van het zorgpersoneel zijn al flink verbeterd en de kennis wordt geborgd in heldere werkprocessen. Nu loopt iedere drie uur een verpleegkundige een ronde en worden baby's dagelijks gewogen. Verbeteringen die op de neo-natale intensive care zijn gemaakt, worden ook al toegepast op de intensive care voor oudere kinderen en volwassenen.

FOCUS OP INKOMEN

werk voor jongeren | voedsel én inkomen

'Veel jonge mensen hebben geen sociale werkvaardigheden gehad op hun opleiding. Dit maakt het moeilijker aan werk te komen. We hebben banenmarkten georganiseerd om jongeren en bedrijven met elkaar in contact te brengen. Zelf heb ik ook veel geleerd, overigens. Het is een aanrader voor bedrijven om hun werknemers deze mogelijkheid te bieden. Medewerkers zullen er zekerder van worden. In hun leven en in hun werk.'

Daisy Spangenberg, Randstad VSO-vakdeskundige in Tanzania

Nauw gelieerd aan bestaanszekerheid is economische ontwikkeling. In dit kader is het voor de hand liggend dat VSO juist op dit gebied veel samenwerkt met het bedrijfsleven. Dat doen we in de ontwikkelingslanden zelf met lokaal MKB en lokale coöperaties, maar ook met internationaal opererende ondernemingen met al dan niet een bedrijfsbelang in ontwikkelingslanden. We richten ons steeds meer op werk voor jongeren en de agrarische sector.

WERK VOOR JONGEREN

Zelfs in ontwikkelingslanden die economische vooruitgang boeken, blijven de banen vaak schaars – zeker voor jongeren. Via VSO helpen vakdeskundigen mee om meer jongeren aan het werk te krijgen. Dit gebeurt in samenwerking met overheden, bedrijven, lokale gemeenschappen en de jongeren zelf. Medewerkers van Randstad zetten zich in voor betere kansen op werkgelegenheid voor jongeren en vrouwen. In 2016 startten twee nieuwe programma's in India en Tanzania. Randstad neemt hiermee een brede verantwoordelijkheid in het bijdragen aan doel acht van de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties; fatsoenlijke banen.

Samen met Shell werkten we afgelopen jaar in projecten gericht op de opkomende gassector van Tanzania. Naast ondersteuning van verbetering van het beroepsonderwijs in de regio's waar gas gewonnen gaat worden, deelden Shell-medewerkers hun kennis met het lokale MKB, zodat zij straks een rol kunnen spelen in de sector.

VOEDSEL ÉN INKOMEN

Arme mensen ontbreekt het zelden aan ambitie, maar wel vaak aan kennis van en toegang tot de markt. Via VSO helpen vakdeskundigen hen om barrières weg te nemen voor deelname aan de marktketen van boerenbedrijf tot consument. We doen dit bijvoorbeeld samen met Accenture, al circa vijftien jaar een belangrijke partner van VSO. Accenture financiert een programma in Tanzania, Nigeria, Cambodja en Malawi dat lokale boeren in diverse waardeketens een betere aansluiting met en kansen op de (internationale) markt geeft. In Ghana werkt VSO al meerdere jaren samen met Mondelez aan het creëren van 'thriving communities' waarin een bestaan kan worden opgebouwd met de verbouw van cacao als belangrijke inkomstenbron.

91 vakdeskundigen, van wie 82 via het bedrijfsleven, maakten zich afgelopen jaar via VSO Nederland hard voor grotere bestaanszekerheid in Kenia, Tanzania, Bangladesh, Cambodja, Zambia, Oeganda en India. Zij zetten hun kennis van management, marketing, landbouw, financiën en recruitment in voor betere bedrijfsvoering van kleine ondernemers en kansen op de arbeidsmarkt voor jongeren.

Binnen de agrarische sector is er de afgelopen jaren een verschuiving in de vraag van landbouwkundige kennis naar bedrijfsmatige kennis. Dit is een gevolg van het feit dat in ontwikkelingslanden landbouw zich steeds meer gaat ontwikkelen van een bron van voedsel naar een bron van inkomen.

KERNCIJFERS INKOMEN WERELDWIJDE VSO-NETWERK:

HMedewerkers van Randstad zetten zich voor werkgelegenheid voor jongeren en vrouwen. Lees meer hierover.

VSO-vakdeskundige Joseph Ochuma (L) richtte zich op het opzetten van een trainingsnetwerk van 'boeren met een voortrekkersrol'. Die boeren trainen elk op hun beurt weer ongeveer 75 boeren. Vijftig boeren werken nu structureel samen om informatie binnen hun eigen netwerk te delen.

FINANCIËLE KENNIS ONDERSTEUNT KOFFIEBOEREN

In Tanzania verdienen rond de 400.000 gezinnen hun inkomen door het telen van koffie. Veelal kleinschalige bedrijven met een half tot twee hectare land. In Kagera, een regio vlak bij de evenaar met een goed klimaat voor het verbouwen van koffie, leven de koffieboeren toch grotendeels onder de armoedegrens. VSO en Accenture werken hier samen met een coöperatie van ca. 4.500 boeren om de winstgevendheid van biologische koffieteelt te verbeteren. Dit gebeurde onder andere door de inzet van de Keniaanse VSO-landbouwkundige Joseph Ochuma. Hij richtte zich op het opzetten van een trainingsnetwerk van 'boeren met een voortrekkersrol' waarbinnen informatie wordt gedeeld voor een betere oogst. Dit netwerk vormde ook de basis voor de ondernemerstrainingen. 'De koffieboeren leren graag over hoe ze een betere prijs krijgen voor hun product en waar ze het beste kunnen verkopen.' Aldus Joseph. 'En het is ook duidelijk zichtbaar dat koffieboeren die ondernemingstrainingen krijgen, meer vertrouwen hebben in het aangaan van een lening, omdat ze nu weten hoe ze die in kunnen zetten voor het behalen van meer opbrengst.' Gaandeweg kwamen de samenwerkingspartners tot het inzicht dat er specialistische financiële kennis nodig is voor het goed laten functioneren van microkredieten. VSO Nederland ging in overleg met Achmea, en in het najaar van 2016 startte een van hun medewerkers met het analyseren en verbeteren van de processen. De werkwijze die binnen deze regio is ontwikkeld, is vastgelegd in een implementatiehandleiding die nu ook bij onder andere het Raise Income for School Education-project in Tanzania gebruikt gaat worden.

HIER WERKTEN VAKDESKUNDIGEN

via VSO Nederland

AFRIKA EN AZIË

In 2016 - 2017 deelden via VSO Nederland 105 vakdeskundigen hun kennis in de roze gekleurde landen. Mensen als Vera Boon die met vakkennis en idealen, voor een lokaal salaris, hun kennis delen om een blijvende verandering tot stand te brengen.

Bekijk Vera's video

TANZANIA

Mijn werk hier werkt. Ik zie het dagelijks. En de cijfers spreken boekdelen. Ik zet het even op een rijtje: 242 studenten lopen nu stage, dat waren er 36. 27% van de afgestudeerden had binnen twee jaar werk. Nu heeft 51% van de afgestudeerden binnen 6 maanden een baan.

Lees meer

MALAWI

Om het gebrek aan materialen aan te pakken ontwikkelden VSO, Onebillion en lokale partner MoEST een innovatief tabletonderwijsprogramma. Met behulp van tablets leren kinderen lezen, rekenen en schrijven – zonder veel begeleiding van een leraar. Al snel presteren zij een stuk beter, wel 45%!

Lees meer

ETHIOPIË

Dalende sterftecijfers in Ethiopische ziekenhuizen na de komst van een neonatale intensive care unit, ondersteund door VSO-vakdeskundigen. In Shire/Suhul: 40% minder sterfgevallen binnen twee maanden. In Alamata daalde het sterftepercentage van 4.8% naar minder dan 1%. En in Adigrat daalde het sterftepercentage in zes maanden van 11% naar 2%.

Lees meer

Meer verhalen over het werk van VSO lees je hier.

IMPACT WERELDWIJD

In 2016/17 steunde het wereldwijde VSO-netwerk:

meer dan **900.000** mensen via de onderwijs programma's

ruim **1.300.000** mensen via de gezondheid programma's

en circa **165.000** mensen via de bestaans- zekerheid programma's

+ 37.000 donateurs steunden het werk van VSO Nederland financieel.

STEEDS VAKER MET BEDRIJFSLEVEN

Afgelopen vijf jaar werkte VSO Nederland samen met Accenture, Achmea, Berenschot, Elsevier, IBM, IND, Mondelez, Randstad, Royal HaskoningDHV, Shell en Syngenta.

131 medewerkers zetten zich in voor de missie van VSO

Neem contact op met Wim de Jong als uw organisatie samen met VSO Nederland kennis in wil zetten tegen armoede.

accenture
High performance. Delivered.

achmea
Achmea Foundation

Berenschot

randstad

BANGLADESH

Geen vaardigheden, geen drive, geen werk. Het komt vaak voor onder jeugd in Bangladesh. Veel jongeren blijven daarom afhankelijk van hun ouders. Om dit probleem aan te pakken, richtte VSO samen met 3 lokale partners jeugdclubs op in 24 dorpen. En met succes. Al 812 jongeren zijn lid, dit zijn er bijna 100 meer dan verwacht. Bekijk hoe Femke Dekkers met haar kennis hier aan bijdraagt.

Lees meer

BANGLADESH

Afgelopen jaar zorgde vakdeskundige Lars van Dooremalen voor verdere verbetering van de milieu-omstandigheden in de kleinschalige ateliers van het Bengalese textielbedrijf Classical Handmade Products BD. Alle medewerkers van Royal HaskoningDHV krijgen de kans om een half jaar voor VSO te werken.

Lees meer

ORGANISATIE & MANAGEMENT

VSO Nederland is onderdeel van het wereldwijde VSO-netwerk, met een internationaal bestuur dat eindverantwoordelijk is voor de wereldwijde VSO-programma's. VSO Nederland is binnen dit netwerk een zelfstandige entiteit, met een eigen raad van toezicht en nationale focus.

BESTUUR VSO NEDERLAND

VSO Nederland onderschrijft de principes van Goed Bestuur die zijn vastgelegd in de SBF-Code Goed Bestuur voor Goede Doelen (vervanging code Wijffels). Deze principes zijn ook opgenomen in de Erkenningsregeling Goede Doelen, die per 1 januari 2016 keurmerken zoals het CBF-Keur/CBF-Certificaat, het RfB-keur en het Keurmerk Goede Doelen vervangt.

VSO Nederland heeft een éénhoofdige directie. In 2016 trad Joris Eekhout terug als algemeen directeur na ruim 25 jaar. Hij werd per 1 oktober 2016 opgevolgd door Pepijn van Dijk. Met ingang van 7 maart 2017 is Pepijn van Dijk officieel directeur/ bestuurder. De primaire verantwoordelijkheid voor het handelen van de organisatie ligt bij de directeur/ bestuurder en zijn managementteam. De directeur vervult zijn taken in overeenstemming met een directiereglement dat is vastgesteld door de raad van toezicht. Pepijn van Dijk heeft naast zijn functie bij VSO nog een nevenfunctie als bestuurslid bij Fronterra.

De raad van toezicht stelt de bezoldiging en arbeidsvoorwaarden van de directeur/ bestuurder vast. De raad hanteert hierbij de Adviesregeling Beloning Directeuren van Goede Doelen. De adviesregeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De bezoldiging van de directeur/ bestuurder van VSO is per 1 oktober 2016 gewijzigd door het aantreden van een nieuwe directeur en vanaf die datum in overeenstemming met functiegroep E van de Regeling (tot 1 oktober functiegroep F). Het voor de toetsing relevante jaarinkomen van de directeur bedraagt maximaal € 81.270. In de periode van 1 oktober 2016 tot en met 31 maart 2017 bedroeg het totale inkomen inclusief werkgeverslasten € 42.780. Nadere toelichting in de jaarrekening op pagina 22.

Waar mogelijk zetten we op pro-bono basis kennis in van samenwerkingspartners die VSO als organisatie helpen te ontwikkelen. Medewerkers van Berenschot voerden dit jaar een 'pre-feasibility study' uit naar de mogelijkheden voor VSO Nederland om zich te gaan inzetten voor het verbeteren van de cacao sector in Nigeria.

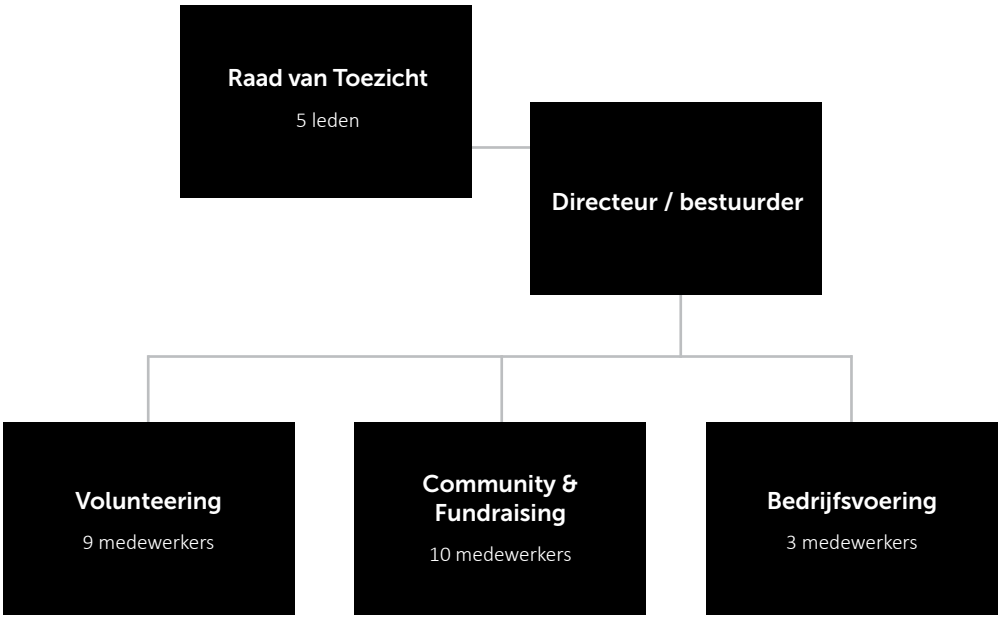

VSO Nederland bedankt bestuurslid Petra Hoogerwerf voor haar grote bestuurlijke en persoonlijke betrokkenheid bij de missie van VSO.

TOEZICHT HOUDEN

De herstructurering van VSO Nederland werd dit boekjaar afgerond met een nieuwe bestuursvorm. De gecombineerde toezicht- en bestuursfunctie van het bestuur van VSO Nederland was niet langer passend voor de omvang en toekomstvisie van de organisatie. Op 15 maart 2017 werd het bestuur van VSO Nederland officieel een raad van toezicht met de bestuursleden als eerste leden.

De raad van toezicht, het toezichthoudend orgaan van VSO Nederland, dient als klankbord voor de directie en als werkgever voor de directeur. De leden helpen om de organisatie in haar missie, doelen, plannen en interne werkwijzen naar het hoogst mogelijke niveau te krijgen. Ze doen dit door zo constructief-kritisch mogelijk toezicht te houden en door het geven van gevraagd en ongevraagd advies aan het management. De samenstelling en taken van de raad van toezicht zijn vastgelegd in de statuten. De leden ontvangen geen vergoeding voor hun taken. Leden van de raad van toezicht worden benoemd voor een periode van vier jaar. Ze kunnen eenmaal worden herbenoemd. Als een lid tijdens de tweede termijn tot voorzitter benoemd wordt, kan dit lid in totaal twee keer herbenoemd worden.

Afgelopen boekjaar trad één bestuurslid af, Petra Hoogerwerf. Zij trad aan op 1 april 2012 en trad in overleg voor het einde van haar termijn af. We verwelkomden twee nieuwe bestuursleden, Joke Langbroek en Fons de Zeeuw, en tijdens de bestuursvergadering in maart werd Guus Eskens als nieuwe voorzitter van de raad van toezicht gekozen. Hij neemt in juni 2017 de voorzittershamer over van Pieter Marres en zal in de eerste vergadering met de leden het nieuwe aftreedrooster en de aandachtsgebieden vaststellen.

De raad van toezicht van VSO Nederland had op 31 maart 2017 vijf leden, allen voorheen bestuursleden.

KERNTEAM, ALUMNI EN VRIJWILLIGERS

We werken, sinds de herstructurering van VSO Nederland in 2015, met een kernteam van vaste medewerkers. Het managementteam is teruggebracht van vier naar twee leden. De directeur heeft het directe management over het Team Fundraising & Community. Het tweede management-teamlid heeft de verantwoordelijkheid over het Team Volunteering. Als onderdeel van de herstructurering koos VSO Nederland ook voor een nieuwe werklocatie in een verzamelgebouw, zodat we flexibiliteit qua werkplekken hebben en faciliteiten kunnen delen. Maar ook omdat we daarmee nu de mogelijkheid hebben grote groepen mensen op ons kantoor te ontvangen.

In 2016-2017 waren er 98 vrijwilligers voor ons actief, 29 daarvan alumni. Hun ondersteuning is heel divers en hangt af van hun kennis en expertise. Ze werken bijvoorbeeld als editor, fotograaf, vertaler, ondersteuner op kantoor en helpen bij evenementen. Ook voeren vrijwilligers in teams van twee assessmentgesprekken met potentiële vakdeskundigen, een belangrijk onderdeel van onze selectieprocedure. De meeste assessors zijn alumni. Hun eigen ervaring helpt hen om te beoordelen of mensen geschikt zijn voor uitzending. Een aantal vrijwilligers richt zich expliciet op fondsenwerving. Zij vormen het Vrijdag Funding Team, dat afgelopen jaar € 70.000 ophaalde aan financiering voor het plaatsen van vakdeskundigen – een prachtig en belangrijk resultaat. VSO Nederland bood ook de mogelijkheid

RAAD VAN TOEZICHT

Pieter Marres - Voorzitter
Oud-diplomaat. Trad aan op 1 januari 2011. Zijn termijn als voorzitter liep op 1 april 2016 af. Vanwege de wisselingen in directie en bestuur bleef hij langer in functie en treedt hij officieel af in juni 2017. (Neven)functies: organisatiedoorlichtingen, voorzitter Stichting Samsara, lid Commissie van Wijzen voor de modernisering van de diplomatie, voorzitter Raad van Advies Stichting Berendina.

Maud van den Meiracker
Trad aan op 22 maart 2007. Werd herbenoemd op 21 maart 2012. (Neven)functies: hogeschooldocent, bestuurslid Stichting Heshima, lid adviesraad Teampro.

Joke Langbroek
Trad aan op 1 april 2016. (Neven)functies: chief program officer bij Plan Nederland.

Steven Hubeek
Trad aan op 21 april 2010. Werd herbenoemd op 20 april 2015. (Neven)functies: onafhankelijk adviseur, vrijwilliger De Normaalste Zaak.

Fons de Zeeuw
Trad aan op 1 mei 2016. (Neven)functies: directeur Mazars Berenschot Africa.

aan organisaties om medewerkers een deel van hun re-integratie bij ons op kantoor te laten doen.

Conform de Code Goed Bestuur voor Goede Doelen staat in ons vrijwilligersbeleid welke activiteiten vrijwilligers kunnen uitvoeren, en welke niet. We hebben ook vastgelegd hoe we omgaan met aspirant-vrijwilligers, hoe we vrijwilligers informeren en hoe we met hen over hun inbreng communiceren. Dankzij dit beleid waarborgen we de (rechts)positie van vrijwilligers, zorgen we ervoor dat zij en betrokkenen weten waar ze aan toe zijn, en zorgen we ervoor dat vrijwilligers het aantrekkelijk blijven vinden om bij ons te werken.

Op 31 maart 2017 werkten gemiddeld 23 betaalde krachten (18 fte) op het VSO-kantoor in Utrecht. Er waren zeventien vrouwen en zes mannen in dienst. Waar nodig breiden we ons vaste team uit met flexibele krachten; in 2016-2017 hadden we drie flexibele medewerkers (1.35 fte in totaal). Ook hadden we gedurende het jaar één stagiaire. VSO Nederland hanteert bij de beloning van alle medewerkers de cao Welzijn. Alle functies zijn ingeschaald conform de door Vereniging Fondsenwervende Instellingen (Goede Doelen Nederland, voorheen VFI) opgestelde referentiefuncties. VSO Nederland heeft de medezeggenschap van medewerkers geregeld via een personeelsvertegenwoordiging (PVT). De PVT werd in 2016-2017 uitgebreid van twee naar drie medewerkers.

COMMUNICATIE MET BELANGHEBBENDEN

Voor onze samenwerking met een zeer diverse groep belanghebbenden (stakeholders) is goede informatie-uitwisseling essentieel. Om de informatie-uitwisseling in goede banen te leiden, maken we jaarlijks een communicatieplan. We zetten zo veel mogelijk digitale middelen in. Uit praktische overwegingen (we werken in diverse tijdzones), maar ook met het oog op onze budgetten. Twee keer per jaar geven we een gedrukt magazine uit, 'LifeChanges'. En verder verwelkomen we persoonlijk meerdere keren per jaar donateurs en belangstellenden op ons kantoor.

We informeren donateurs en andere financiers over behaalde of uitgebleven resultaten. Vakdeskundigen, hun lokale collega's en beneficianten vertellen persoonlijk over de noodzaak en resultaten van hun samenwerking. Mede via die persoonlijke verhalen kunnen we laten zien wat er duurzaam is veranderd door de samenwerking. Voor de organisatie waar de vakdeskundige werkte, voor de gemeenschap waarvoor die organisatie zich inzet, én in het leven van de vakdeskundige zelf. Ook wijzelf blijven door de verhalen van uitgezonden vakdeskundigen scherp op wat nodig is in ontwikkelingslanden, en op de uitdagingen van kennis delen.

KLACHTEN, IDEEËN EN WENSEN

VSO Nederland neemt alle klachten, ideeën en wensen van belanghebbenden serieus. VSO registreert vrijwel alle opmerkingen van donateurs

als klacht, dus ook als het om ideeën of wensen gaat. Beide dienen hetzelfde doel: ze bieden de mogelijkheid ons werk te verbeteren. We hebben daarvoor een speciale klachtenregeling, te vinden op onze website. We registreren elke klacht en behandelen die conform onze interne kwaliteitsrichtlijnen. We onderscheiden drie soorten klachten: algemene klachten, klachten van vakdeskundigen en klachten van donateurs. Er zijn in 2016-2017 geen algemene klachten binnengekomen. Evenmin hebben medewerkers zich met een klacht tot de vertrouwenspersoon gewend. We ontvingen één klacht van een VSO-vakdeskundige. In 2016-2017 waren er 128 klachten van donateurs, ten opzichte van 380 in 2015-2016. De daling hangt direct samen met een afname dit jaar in huis-aan-huiswerving, een klachtengevoelige methode. De klachten gingen grotendeels over een afschrijving na opzegging of meerdere afschrijvingen na toezegging van één donatie. Alle klachten zijn direct en naar tevredenheid opgelost.

PLANMATIGE BESTEDING VAN MIDDELEN

We vinden het zeer belangrijk om zorgvuldig om te gaan met het geld dat we krijgen van donateurs, corporate partners en fondsenverstrekkers. VSO Nederland spant zich voortdurend in om zo doeltreffend en doelmatig mogelijk te werken. We werken met een meerjarenstrategie, gebaseerd op de strategie van het wereldwijde VSO-netwerk. Deze wordt vertaald naar een meerjarenbeleidsplan en een meerjarenbegroting die dienen als uitgangspunt bij de opstelling van jaarplannen en jaarbegrotingen. We werken met specifieke, meetbare doelstellingen op basis van Key Performance Indicators (KPI's) en streefwaarden. Uitkomsten van evaluaties nemen we consequent mee in de ontwikkeling van het eerstvolgende jaarplan. De meerjarenstrategie, het meerjarenbeleidsplan, de jaarplannen en de daaraan gekoppelde begrotingen worden opgesteld door de directeur/bestuurder. De raad van toezicht stelt ze vast. We onderzoeken de meerjarenstrategie in een periodieke meerjarenanalyse.

Alle door VSO Nederland ontwikkelde projecten krijgen een 'monitoring- en evaluatieframework' op maat. We stellen dit protocol op in overleg met de financier of sociale partner en het betrokken VSO-landenkantoor. We controleren elk project jaarlijks, en waar nodig passen we budget en/of doelstellingen aan.

Het internationale VSO-netwerk werkt met diverse toetsingsinstrumenten. De belangrijkste kanalen om resultaten van lokale partners te verkrijgen, zijn de Annual Partnership Review en de Partnership Monitoring and Learning Tool. VSO Nederland monitort de voortgang van projecten in ontwikkelingslanden ook aan de hand van de vierjaarlijkse financiële rapportages van de uitvoerende VSO-landenkantoren.

Comité van Aanbeveling

Prins Bernhard van Oranje-Nassau, Van Vollenhoven.

De heer dr. F.J.D. Goldschmeding, oprichter Randstad Groep.

De heer dr. A.J. van Kemenade, minister van Staat.

De heer mr. W. Meijer, voormalig voorzitter Raad van Commissarissen NS.

De heer drs. H. Wiegel, voormalig voorzitter Zorgverzekeraars Nederland.

Periodiek leveren de landenkantoren een evaluatierapportage aan, waarin per project de belangrijkste leerpunten staan. Deze leerpunten nemen we mee voor toekomstige projecten. Ons management evalueert elk jaar de resultaten die in de projecten zijn bereikt. De uitkomsten van deze evaluatie kunnen leiden tot bijstelling van budgetten en/of doelstellingen. Over aanpassingen overleggen we altijd met het betrokken landenkantoor en de lokale partner(s).

In het jaarverslag legt de directeur/ bestuurder verantwoording af over het gevoerde beleid en de besteding van de financiële middelen. We publiceren het jaarverslag in combinatie met onze jaarrekening, die door de raad van toezicht wordt goedgekeurd en bovendien een accountantscontrole ondergaat van onze externe accountant (Dubois & Co).

KOSTEN VOOR EIGEN FONDSENWERVING

In 2016-2017 gaven we € 537.364 uit aan onze fondsenwerving. Met die fondsenwerving haalden we uiteindelijk € 3.485.329 op. Het 'kostenpercentage eigen fondsenwerving' (de kosten gedeeld door de baten) komt hiermee uit op 15 procent (16% in 2015-2016). VSO Nederland voldoet aan de CBF-norm: een 'kostenpercentage eigen fondsenwerving' van maximaal 25 procent op drie jaar gemiddeld. We investeerden in 2016-2017 vooral in huis-aan-huiswerving. Deze investering heeft niet alleen geleid tot financiële steun. Mensen weten nu ook meer over het werk van VSO en over ontwikkelingssamenwerking in het algemeen. We haalden het geld voor huis-aan-huiswerving daarom niet alleen uit ons budget voor fondsenwerving. Voor 50 procent komt het uit ons budget voor voorlichting.

KOSTEN VOOR BEHEER EN ADMINISTRATIE

VSO Nederland gaf in 2016-2017 € 255.516 uit aan beheer en administratie: 8 procent van de totale lasten en daarmee ruim onder onze eigen maximumnorm van 11 procent. Deze interne norm is gelijk aan het percentage dat VSO Nederland hanteert om de kosten van beheer en administratie door te berekenen aan de uit te voeren programma's.

CONTINUÏTEITSRESERVE

VSO Nederland is een financieel gezonde organisatie. Daarbij hoort een financiële 'buffer'. Bij VSO Nederland bestaat die buffer (de 'continuïteitsreserve') uit het vrij besteedbaar vermogen. Hierdoor kunnen we in een periode met negatieve resultaten toch blijven voldoen aan onze financiële verplichtingen. De raad van toezicht stelt in overleg met de directie de minimale en maximale omvang vast van de continuïteitsreserve en baseert zich voor die bepaling op een onderzoek naar de financiële risico's van het wereldwijde VSO-netwerk als geheel. Op basis van deze inschatting werd besloten dat VSO Nederland moet beschikken over een continuïteitsreserve van minimaal € 910.500 en maximaal € 2,103,000 (1,5 maal de jaarlijkse kosten van VSO Nederland). Per 31 maart 2017 bedroeg de continuïteitsreserve € 1.881.349, een verhoging ten opzichte van het vorige boekjaar van € 150.795.

BELEGGINGSBELEID

VSO Nederland heeft een risicomijdend beleggingsbeleid. Ook hebben we op dit moment geen directe beleggingen in aandelenfondsen. We handelen hiermee conform de Richtlijn Financieel Beheer van de VFI.

'Ik heb ervaren hoe waardevol vrijwilligerswerk is. Voor mij, maar ook voor VSO Nederland! Ik ben er enorm trots op dat ik een steentje kan bijdragen aan de missie van VSO. Die ervaring draag ik de rest van mijn leven met mij mee.'

Anja van Schaik, vrijwilliger op het VSO kantoor

INKOMSTEN & UITGAVEN

In dit jaarverslag staat een overzicht van onze lastenverdeling over doelstellingen, fondsenwerving en beheer en administratie. De volledige jaarrekening van VSO Nederland, is beschikbaar.

Wie steunden het werk van VSO Nederland in 2016 - 2017? Hebben we al het geld besteed dat ons is toevertrouwd? En hoe hebben we dit dan besteed? Hieronder valt het in één oogopslag te zien.

TOTAAL INKOMSTEN 2016 - 2017 € 3.493.222

WE HAALDEN ONZE INKOMSTEN UIT

- Bijdragen particuliere donateurs **81,44%**
- Bedrijfs- en particuliere fondsen **9,98%**
- MVO-partnerschappen **7,07%**
- Bijdragen R4D plaatsingen **0,85%**
- Legaten **0,43%**
- Subsidies van overheden **0,20%**
- Inkomsten uit banktegoeden (rente) **0,03%**

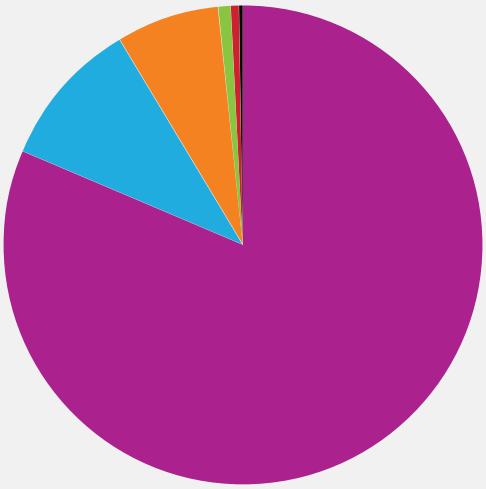

TOTAAL BESTEED AAN DOELSTELLINGEN IN 2016 - 2017 € 2.549.546

WE BESTEDEN PER DOELSTELLING

- Bestaanszekerheid **31,82%**
- Onderwijs **31,03%**
- Voorlichting **23,43%**
- Gezondheidszorg **5,44%**
- MVO - partnerschappen **4,97%**
- Participatie en bestuur **3,30%**

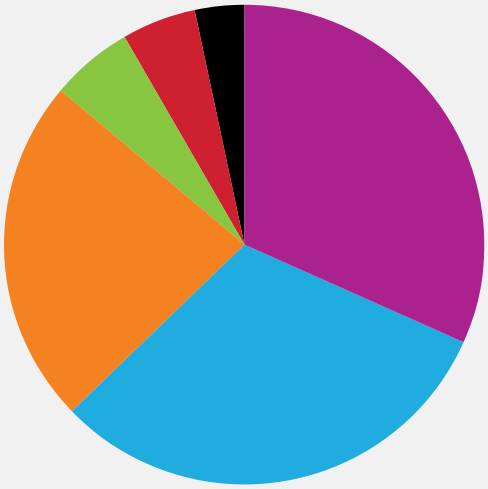

Bekijk hier de volledige jaarrekening van VSO Nederland, inclusief de accountantsverklaring.

BALANS

per 31 maart 2017

	31.03.2017 €		31.03.2016 €	
ACTIVA				
Vaste activa				
Materiële vaste activa		58.352		86.198
Vlottende activa				
Rekening-courant VSO	26.218		-	
Overige vorderingen en overlopende activa	242.920		250.502	
		269.138		250.502
Liquide middelen		2.170.972		2.038.167
		2.498.463		2.374.867
PASSIVA				
Reserves				
Continuïteitsreserves	1.881.349		1.730.554	
		1.881.349		1.730.554
Voorziening		101.910		-
Egalisatiereserve vaste activa		4.900		12.436
Kortlopende schulden				
Crediteuren	157.151		94.700	
Belastingen en sociale verzekeringen	31.207		29.438	
Rekening-courant VSO	-		48.260	
Overige schulden en overlopende passiva	321.946		459.479	
		510.304		631.877
		2.498.463		2.374.867

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

boekjaar 2016-2017

		Boekjaar 2016-2017 €		Begroting 2016-2017 €		Boekjaar 2015-2016 €
BATEN						
Baten uit eigen fondsenwerving	3.485.329		4.629.390		3.492.215	
Subsidies van overheden	6.909		-		239.543	
Inkomsten uit banktegoeden (rente)	984		5.000		6.269	
Overige baten	-		-		30.000	
Som der baten		3.493.222		4.634.390		3.768.027
LASTEN						
Besteed aan doelstellingen						
1. Onderwijs	791.196		1.010.287		655.678	
2. Gezondheidszorg	138.723		574.796		87.693	
3. Bestaanszekerheid	811.514		530.389		617.066	
4. Participatie en bestuur	84.125		369.777		225.496	
5. MVO-partnerschappen	126.602		138.432		169.317	
6. Voorlichting	597.386		890.814		663.515	
		2.549.546		3.514.495		2.418.765
Werving baten						
Kosten eigen fondsenwerving	537.364		848.352		544.000	
Kosten verkrijging subsidies	-		-		33.577	
		537.364		848.352		577.577
Beheer en administratie						
Kosten beheer en administratie	255.516		268.567		322.733	
		255.516		268.567		322.733
Som der lasten		3.342.426		4.631.415		3.319.075
Resultaat		150.795		2.975		448.952
Toevoeging aan continuïteitsreserve		150.795		2.975		448.952

	2016-2017	2015-2016
De kosten besteed aan doelstellingen als percentage van de totale inkomsten	**73%**	**64%**
De kosten eigen fondsenwerving als percentage van inkomsten eigen fondsenwerving	**15%**	**16%**
De kosten beheer en administratie als percentage van som der lasten	**8%**	**10%**

TOELICHTING OP DE LASTENVERDELING

SPECIFICATIE EN VERDELING UITVOERINGSKOSTEN NAAR DOELSTELLINGEN

	1.* €	2.* €	3.* €	4.* €	5.* €	6.* €	Werving baten €	Beheer en administratie €	Boekjaar 2016-2017 €	Begroting 2016-2017 €	Boekjaar 2015-2016 €
DOELSTELLINGEN											
Personeelskosten	325.651	71.320	449.318	48.349	101.008	158.726	144.296	144.296	1.442.964	1.357.568	1.261.393
Directe kosten	414.963	56.325	292.406	28.267	9.905	414.006	370.655	88.806	1.675.332	2.985.241	1.873.488
Communicatiekosten	9.727	2.130	13.421	1.444	3.017	4.741	4.310	4.310	43.100	55.720	24.184
Huisvestingskosten	15.285	3.348	21.090	2.269	4.741	7.450	6.773	6.773	67.729	74.822	68.850
Overige kosten	25.570	5.600	35.280	3.796	7.931	12.463	11.330	11.330	113.301	158.064	91.160
	791.196	138.723	811.514	84.125	126.602	597.386	537.364	255.516	3.342.426	4.631.415	3.319.075

TOEREKENINGSMETHODIEK KOSTEN NAAR DOELSTELLING

VSO Nederland gebruikte voor de toerekening van de kosten naar bestemming de 'Aanbeveling voor toepassing van Richtlijn 650 voor kosten beheer en administratie', die is opgesteld door de brancheorganisatie Goede Doelen Nederland. Dit houdt in dat de kosten die vallen onder bestuur, directie, algemeen secretariaat en financiën, en planning en control voor 100 procent zijn toegerekend aan beheer en administratie. Als directe inspanningen van bestuur, directie, algemeen secretariaat en financiën, en planning en control zijn geleverd voor doelstellingen en/of de werving van baten, worden deze kosten in dit geval naar rato toegerekend. Kosten vallend onder ICT, huisvesting, facilitair en personeelszaken zijn naar rato toegerekend op basis van de begrote medewerkers. Personeelskosten, juridische kosten en communicatie zijn zo veel mogelijk toegerekend aan de doelstelling waar deze kosten voor gemaakt zijn, of naar rato van de begrote medewerkers.

*) Doelstellingen
1. Onderwijs
2. Gezondheidszorg
3. Bestaanszekerheid
4. Participatie en bestuur
5. MVO partnerschappen
6. Voorlichting

Voor jongeren blijven banen vaak schaars. In Tanzania werkte VSO afgelopen jaar samen met medewerkers van Shell. Zij deelden hun kennis met het lokale MKB zodat die een rol kunnen spelen in de opkomende gassector.

TOEKOMSTVISIE

Bij VSO Nederland hebben we graag grote dromen. We willen dingen bereiken en tegelijkertijd ons werk met veel plezier doen. In een cultuur van innovatie, transparantie en ondernemerschap kunnen we effectief samenwerken.

Winston Churchills uitspraak 'To improve is to change, to be perfect is to change often' blijft ook de komende jaren van toepassing op VSO Nederland. Om op relevante wijze onze missie te verwezenlijken, richten we ons op verder internationaliseren binnen het VSO-netwerk en passen we onze communicatie en werving meer aan op de digitale wereld. We kiezen ook voor een duidelijke focus en zetten onze partnerschappen met bedrijven, onderwijs- en zorginstellingen centraal.

We geloven in de potentie van samenwerking met de private sector aangezien de prioriteiten in deze sector in toenemende mate samenvallen met die van VSO. Samen met onze huidige partners én met vele nieuwe partners willen we intensief samenwerken om ondernemerschap van mensen en gemeenschappen in ontwikkelingslanden te vergroten. We ambiëren sterke partnerschappen die waarde creëren voor alle betrokkenen. Deze zijn gegrond in wederzijds begrip en VSO Nederland zal om de private sector duurzaam te betrekken, investeren in een betere aansluiting op de cultuur, behoefte en ambitie van het bedrijfsleven. Voorts investeren we in het ontwikkelen van talent, ook binnen onze eigen organisatie, door het opzetten van uitwisselingen en trainingen en een blik naar buiten te stimuleren.

Werving van de beste mensen om kennis te delen in ontwikkelingslanden, blijft centraal staan. Want hoewel de absolute aantallen minder groot zullen zijn, blijft de inzet van internationale vakdeskundigen cruciaal voor de gemeenschappen waarmee VSO werkt. Onze focus moet gaan resulteren in het effectiever en efficiënter bij elkaar brengen van vraag en aanbod, zodat we aan de steeds specialistischer vraag kunnen blijven voldoen.

Naast samenwerking en talent blijft geld van groot belang, want zonder inkomsten kan niemand iets bereiken. VSO Nederland is afhankelijk van financiële steun van duizenden donateurs. We koesteren deze gemeenschap en zullen verder investeren in de relatie zodat we hun ook de komende jaren goede redenen geven ons te blijven steunen. Daarnaast zetten we in op verdere diversificatie van onze inkomstenstromen door middel van co-financiering, business-challenge events en fondsenwerving samen met onze vakdeskundigen.

Ik dacht dat dit mannenwerk was. Mijn leraar en mijn moeder overtuigden me door te gaan met meubelmaken. Mijn familie steunt me om goed te presteren zodat ik mijn eigen bedrijf kan beginnen.
- Mariam Hamis (18)

BEDANKT

VSO-vakdeskundigen zetten ruimhartig hun kennis, tijd en enthousiasme in voor de missie van VSO. Zonder hen zou ons werk, verandering tot stand brengen door kennis te delen, niet mogelijk zijn. Onze vrijwilligers in Nederland zijn zeker zo cruciaal want zij helpen VSO Nederland bij het uitvoeren van het werk op ons kantoor en tijdens evenementen. Met hun steun en enthousiasme en met die van de duizenden particuliere donateurs bereiken we ieder jaar opnieuw mooie resultaten. We zijn ook heel dankbaar voor diegenen die VSO Nederland opnemen in hun testament. Zij laten de mogelijkheid kennis te delen na en dragen zo ook na hun overlijden bij aan een betere toekomst voor velen.

Graag bedanken we onze business partners en institutionele donoren, ook zij die niet hieronder genoemd staan, voor hun continue steun. Met velen werken we al jaren nauw samen aan het vooruit helpen van mensen, organisaties en gemeenschappen.

ONZE SPECIALE DANK GAAT UIT NAAR:

37.000 donateurs
Accenture
Achmea
ASN Foundation
Berenschot
Dioraphte
Gerieke Zandberg
Himalaya Challenge-deelnemers
IBM
Randstad Holding
Royal HaskoningDHV
SAS
Shell
Stichting Weeshuis der Doopsgezinden
Vera Boon
Vrienden van VSO
Vrijwillige selecteurs en trainers
Vrijdag Funding Team
VSO vakdeskundigen

MEER LEZEN & CONTACT

MEER LEZEN OVER HOE VSO NEDERLAND ZICH INZET

Website: www.vso.nl

VRAGEN EN FEEDBACK

Bel VSO op: 030 232 06 00
of stuur een e-mail naar: info@vso.nl

ADRES- EN JURIDISCHE GEGEVENS

Stichting VSO Nederland
Weg der Verenigde Naties 1 3527 KT Utrecht
RSIN 9868665
KvK nummer 41155934
IBAN NL93INGB0000000092

DOELSTELLING VSO NEDERLAND

Stichting VSO Nederland, opgericht op 22 september 1989, heeft tot doel armoede, achterstand en maatschappelijke uitsluiting in ontwikkelingslanden te bestrijden. De stichting wil dit onder andere bereiken door het versterken van kennis en capaciteit van mensen, organisaties en overheden die zich inzetten voor dit doel, en door het geven van voorlichting en het doen van onderzoek.

COLOFON

Dit jaarverslag is gemaakt onder redactie van Pepijn van Dijk en Baukje Kleinbekman. VSO-vakdeskundigen, medewerkers van VSO Nederland en VSO, organisaties en collega's in Azië en Afrika leverden gezamenlijk de bouwstenen voor dit verslag. De prachtige fotografie is van VSO/Thomas Roos, VSO/Peter Caton, VSO/Sanjay Awasthi, VSO/Amos Gumulira, VSO/Claire Gilderson, VSO/Allison Joyce, VSO/Natalie Agboeze (cover), VSO/Andrew Aitchison (pag 2), VSO/Peter Caton (pag 3), VSO/Allison Joyce (pag 5), VSO/Thomas Roos (pag 7), VSO/Claire Gilderson (pag 9), VSO/Thomas Roos (pag 9), VSO/Peter Caton (pag 11), VSO/Natalie Agboeze (pag 13), VSO/Tim Maynard (pag 13), VSO/Sophie Tremblay (pag 14), VSO/Amos Gumulira (pag 14), VSO/Ginny Lattul (pag 14), VSO/Sanjay Awasthi (pag 16), VSO/Lilian van Rooij (pag 17+18), VSO/Thomas Roos (pag 27), VSO/Sophie Tremblay (pag 28). De vormgeving werd verzorgd door het Brand Team van VSO.

Wil je ook 2 keer per jaar het Lifechanges magazine vol met échte verhalen thuis ontvangen? Vul dan **hier** je gegevens in.